Kratki sažetak o postu

Pisac:
Šejh Muhammed Salih el – Munedždžid

Sakupio i pripremio:
Pomoćni ured za da'wu – Rabwah

www.islamhouse.com

1428 – 2007

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة
Islamic Propagation Office in Rabwah
P.O.Box 29465 RIYADH 11457 – TEL 4454900 – 4916065
FAX: 4970126 - E-Mail: rabwah@islamhouse.com
http://www.islamhouse.com

Prvo idzadnje, 1428/2007

Izražavamo najiskreniju zahvalu svakom onom ko na bilo koji način doprinese distribuciji ove knjige. Neka ih Allah Uzvišeni nagradi za njihova iskrena djela. U slučaju da imate bilo koju korekciju, komentar ili sugestiju u vezi ove publikacije, javite nam se na sljedeću adresu:
bosnian@islamhouse.com
Izdavač:
Pomoćni ured za da'wu - Rabwah
Tel. +4454900 - 4916065
e-mail: bosnian@islamhouse.com
www.islamhouse.com

Sadržaj:

Uvod

Hvala Allahu, Njemu zahvaljujemo i od Njega pomoć i oprost tražimo. Njemu se utječemo od zla naših duša i zla naših djela. Koga Allah uputi, niko ga nemože odvesti u zabludu, a koga Allah ostavi u zabludi, niko ga ne može na pravi put izvesti. Svjedočim da nema božanstva sem Allaha i da je Muhammed, s.a.v.s., Njegov rob i poslanik.

Allah je blagoslovio Svoje robove sa mnogim vidovima Svoje dobrote, u kojima se njihova dobra djela umnogostručavaju, njihova loša djela opraštaju, njihovi stepeni podižu, srca vjernika se okreću Svome Gospodaru, oni koji se čiste postižu ono što žele, a oni koji se kvare propadaju. Allah je stvorio Svoje robove da Mu ibadet čine, kao što On kaže:

﴿ وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ٥٦ ﴾

'Džinove i ljude sam stvorio samo zato da Mi se klanjaju'. (51;56)

Jedan on največih oblika ibadeta je post, koji je Allah propisao Svojim robovima, kao što On kaže:

﴿ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ ٱلصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾ ﴾

’O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da bi ste se grijeha klonili’. (2;183) Allah podstiče Svoje robove na post:

﴿ وَأَن تَصُومُواْ خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ ﴾

’A bolje vam je neka znate da postite’. (2;184) On ih upučuje da Mu zahvaljuju, zbog propisanog posta:

﴿ وَلِتُكَبِّرُواْ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾ ﴾

’....i da Allaha veličate zato što vam je ukazao na pravi put, i da zahvalni budete’. (2;185)

On im je omilio post, učinio im ga lakim, pa ljudima nije teško da napuste svoje navike. Allah, .s.v.t., kaže:

﴿ أَيَّامًا مَّعْدُودَٰتٍ ۚ ﴾

”...i to neznatan broj dana...” (2;184). Allah ima milosti prema njima, i zadržava nevolje i haram daleko od njih, kao što kaže:

﴿ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ﴾

’...a onome od vas koji bude bolestan ili na putu, isti broj drugih dana’. (2;184)

Nema sumnja da se u ovom mjesecu, srca vjernika okreću Najmilostivijem Gospodaru, da strahuju Gospodara na nebesima, i nadaju se Njegovoj nagradi i uspjehu, Džennetu.

Pošto je nagrada ovog ibadet velika, neophodno je naučiti se njegove propise, da bi muslimani znali šta je obavezno, pa da to čine, i šta je haram, pa da ga ostave, i šta je dozvoljeno pa da si ne otežavaju. Ova knjižica je zbirka tih propisa, adaba i suneta posta, da je Allah učini korisnim za mene, i moju braću muslimane. Hvala Allahu Gospodaru svjetova.

Definicija posta

"Sijam" je arapska riječ koja znači "suzdržati se", a šerijatsko značenje ove riječi je "suzdržavanje od stvari koje kvare post od izlaska do zalaska sunca, a prije toga imajući nijet da se posti."

Pravila posta

Ummet se složio da je post mjeseca Ramazana obavezan, i za to postoje dokazi u Kur'anu i sunnetu. Allah kaže:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُتِبَ عَلَيۡكُمُ ٱلصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَتَّقُونَ ١٨٣ ﴾

'O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da bi ste se grijeha klonili'. (2;183). Kaže Poslanik savs: **'Islamskih stubova je pet...'** i među njima spominje post Ramadana. (al- Bukhaari, al-Fath, 1/49).

Ko god prekine post Ramadana, bez legitimnog šerijatskog razloga, počinio je veliki grijeh. Kaže Resul, s.a.v.s., opisujući san koji je vidio:**'..dok nisam stigao do planine, gdje sam čuo**

jake glasove. Upitao sam: Kakvi su to glasovi? Pa mi je rečeno: To su krici stanovnka Džehennema. Pa su me odveli na drugo mjesto, gdje sam vidio ljude kako vise okačeni za tetive koljena, a krajevi usta im razderani i iz njih teče krv. Pa sam pitao: Ko su ovi? Kažu: To su oni koji su prekidali post prije nego je vrijeme, tj. prije vremena iftara'. (Saheeh al-Targheeb, 1/420)

Hafiz Zehebi ra kaže: Među vjernicima je opće poznato da onaj koji ne posti Ramazan a nema razloga za to, je gori od onoga koji čini blud i pije alkohol; muslimani sumnjaju da li je takav uopšte musliman, smatraju ga otpadnikom i rasipnikom.

Šejhul Islam ibn Tejmije kaže: Ako neko ne posti Ramazan, a zna da je to haram, a on sam sebi čini halalom, ubijte ga. A ako to čini zato što je nemoralan, kaznite ga zbog toga što ne posti. (Majmoo' al-Fataawa, 25/265).

Vrijednosti posta

Zaista je mnogo vrijednosti u postu, jedna od tih se prenosu u sahih hadisu, a to je da je Allah odabrao post za Sebe, tj. On Sam nagrađuje i umnožava nagradu, kao što Allah kaže u hadisu kudsi: **'Izuzev posta, koji je samo Moja stvar, i Ja nagrađujem za njega'.** (al-Bukhaari, al-Fath, no. 1904; Saheeh al-Targheeb, 1/407) **'Postu nema sličnog'** (al-Nisaa'i, 4/165; Saheeh al-Targheeb, 1/413), **'a dova postača se ne odbija'**(Bilježi ga al-Bayhaqi, 3/345; al-Silsilat al-Saheeh, 1797). **'Postač se raduje dva puta: Kad prekida svoj post i kad sretne Svoga Gospodara'.** (Muslim, 2/807) **'Post će se zauzimati za postača na Sudnjem danu, kad kaže: O Allahu, ja sam ga sprečavao od hrane i uživanja u toku dana, pa dozvoli da se zauzmem za njega'.** (Ahmad, 2/174). **Miris iz usta postača je kod Allaha bolji od miska.** (Muslim, 2/807) **'Post je zaštita i tvrđava koja te čuva od vatre'.** (Ahmad, 2/402; Saheeh al-Targheeb , 1/411; Saheeh al-Jaami', 3880). **'Ko god posti jedan dan radi Allaha, Allah će udaljiti njegovo lice 70 godina od Vatre'.** (Muslim, 2/808). **'Ko god posti jedan dan tražeći Allahovo zadovoljstvo, pa to bude zadnji dan njegovog života, uči će u Džennet'.** (Ahmad, 5/391; Saheeh al-Targheeb, 1/412). **'U Džennetu su vrata po imenu**

Rejjan, kroz koju će uči samo postači, i niko osim njih, kad i zadnji od njih uđe, biće zaključana, i niko više tuda neće proći'. (al- Bukhaari, Fath, no. 1797) **'Ramazan je stub Islama, Kur'an se počeo objavljivati u njemu, i u njemu je noč koja je bolja od 1000 mjeseci. Kad počne Ramazan, otvore se vrata Dženneta, a zatvore kapije Džehennema, i okuju se šejtani'.** (al- Bukhaari, al-Fath, no. 3277). **'Postiti Ramazan je jednako postu 10 mjeseci'.** (Musnad Ahmad, 5/280; Saheeh al- Targheeb, 1/421). **'Ko god posti Ramazan zbog imana i nade za nagradom, opraštaju mu se svi počinjeni grijesi'.** (al-Bukhaari, Fath, no. 37). **'Na kraju svakog posta, Allah bira one koji se oslobađaju Džehennema'.** (Ahmad, 5/256; Saheeh al-Targheeb, 1/419)

Koristi posta

Ima mnogo mudrosti i koristi u postu, a koji su vezani za bogobojaznost, kao što smo spomenuli u ajetu sure Bekare. Njegovo značenje je da ako se čovjek drži halala u nadi da zaradi Allahovo zadovoljstvo, i zbog strah od Allahove kazne, na taj način mu postaje lakše da odustane od harama.

Ako nečiji stomak osjeća glad, mnogi drugi njegovi organi to neće osjećati, ali ako je neko

punog stomaka, onda njegov jezik, oči, ruke i spolni organ osjećaju glad.

Post vodi ka pobjedi nad šejtanom, kontroliše prohtjeve i štiti organe.

Kada postač osjeti glad, on proživljava ono što siromašni proživljavaju svaki dan, pa tako on suosjeća sa njima, i udjeljuje im da utole glad. Slušati o gladnima, nije isto što i djeliti glad sa njima, isto kao što ni jahač ne razumije pješaka, sve dok sam ne sjaše i ne prohoda.

Post vježba želju da se izbjegnu prohtjevi i čuva od grijeha. Pomaže ti da pobjediš svoju prirodu, i da se odvojiš od svojih navika. Vježba te takođe da budeš tačan i organizovan, samo kad bi ljudi to razumjeli. Post je oblik jednistva muslimana, kad cjeli umet posti i mrsi se istovremeno.

Post daje veliku priliku daijama, onima koji druge pozivaju u Islam. U Ramazanu mnogi dolaze u džamije, mnogo je onih koji su tu po prvi put, ili koji nisu bili u džamiji dugo vremena, pa im se u ovom mjesecu srca otvore, i zato treba iskoristiti priliku, i pozivati ih na lijep način, držati pogodne dersove,

govoriti korisne riječi, potpomagati se na dobročinstvu i takvaluku. Daija ne bi trebao da se poptuno preda drugima, a da na sebe zaboravi.

Adabi i sunneti posta

Neke stvari su vadžib (obavezne) a neke mustehab (preporučene). Treba paziti da za sehur nešto pojedemo i popijemo, prije nego zapostimo, i da to produžavamo sve do ezana za sabah. Kaže Resul, s.a.v.s.: **'Pazite na sehur, jer u njemu je bereket'.** (al-Bukhaari, Fath, 4/139). **'Sehur je blagoslovljena hrana i u njemu je razlika od kršćana i židova. Dobar sehur su vjerniku datule'.** (Ebu Dawood, no. 2345; Saheeh al-Targheeb, 1/448) **'Ne okašnjavati sa iftarom, jer kaže Poslanik savs: Ljudi će biti na dobru, dok god ne okašnjavaju sa iftarom'.** (al-Bukhaari, Fath, 4/198)

Prekidati post na način opisan u hadisu od Enesa r.a.: **'Poslanik savs bi prekidao svoj post sa svježim datulama prije nego bi klanjao, ako nije bilo svježih, jeo bi suhih, ako nije bilo ni tih, omrsio bi se sa vodom'.** (al- Tirmidhi, 3/79).

Nakon iftara, proučiti riječi koje se prenose u hadisu ibn Omera, prema kojem se kaže da bi Poslanik savs nakon što bi se omrsio rekao sljedeće: Zehebe al-zama', wa'btallat al-'uruk, wa sabett al-edžru inšaAllaah' ili u prevodu **'Nestalo je žeđi, vene teku opet, i nagrada je inshaAllah osigurana'.** (Abu Dawood, 2/765;).

Čuvati se grijeha, jer kaže Resul, s.a.v.s.: **'Kad neko posti, nek se čuva grijeha...'** (al-Bukhaari, al-Fath , no. 1904). Kaže Resul, s.a.v.s.: **'Ko god ne prestane govoriti laži, i raditi po njima, pa Allahu nije potrebna njegova glad i žeđ'.** (Al-Bukhaari, al-Fath , no. 1903).

Onaj koji posti, bi trebao izbjegavati sve oblike harama, kao što su ogovaranje, laž, da ne bi izgubio svu svoju nagradu. Kaže Resul, s.a.v.s.: **'Može se desiti da postač nema ništa od svog posta, osim gladovanja i žeđi'.**(Ibn Maajah, 1/539; Saheeh al-Targheeb, 1/453).

Među stvarima koje uništavaju dobra djela i donose loša su dozvoljavanje sebi da gledaš kojekakve kviz programe, serije, filmove, sportske programe, prazna sakupljanja, tumarati ulicama sa

lošim ljudima, koji traće svoje vrijeme, pa ti tako mjesec zikra i ibadeta postane mjesec spavanja preko dana da bi izbjegao glad, propuštanja namaza u džematu, a provođenja noći u zabavi.

Ima ljudi koji se rastuže kad dođe Ramazan, jer misle na zabave koje će ih proći. U toku Ramazana, ima ih i koji putuju u kafirske zemlje na odmore. Pa ni džamije nisu pošteđene takvog zla, kao što je pojavljivanje nakićenih i naparfemisanih žena, pa ni u Mekanskom haremu.

Neki ovaj mjesec pretvore u mjesec prošnje, pa i ako nisu u potrebi.

Drugi se zabavljaju prskalicama i petardama, dok drugi traće vrijeme po trgovima, i ganjaju modu. Ima vlasnika radnji koji iznose nove modele robe u zadnjih 10 dana Ramazana, da bi odvukli ljude od ibadeta i dobrih djela.

Ne smije sebi niko dozvoliti da ga neko isprovocira, jer kaže Resul,, s.a.v.s.: **'Ako te neko provocira na svađu i vrijeđa, reci: Ja postim, ja postim'.** (al-Bukhaari and others. Al-Fath, no. 1894)

Jedan razlog je da se on sam opomene, a drugi da se opomene protivnik. Ali mi što vidimo kod mnogih postača je suprotno. Vidimo mnoge kako kruže sa kolima, kad čuju ezan akšama. Ne treba se prenajedati, jer kaže Resul, s.a.v.s.: **'Sin Ademov nije napunio gore posude od svog stomaka'.**(al- Tirmidhi, no. 2380).

Mudra osoba jede da bi preživio, a ne živi da bi jeo. Najbolja hrana je ona koja je tu da se jede, a ne ona da joj se služi. Ali ljudi se u toku Ramazana dadnu na pravljenje kojekakvih jela, i ophode se sa pravljenjem hrane kao sa ritualima, pa žene i sluge provode svo svoje vrijeme na kuhanju i spremanju, i zaboravljaju na ibadet, a ljudi troše više para na hranu u Ramazanu nego inače. Pa Ramazan postaje mjesecom stomačnih bolesti, debljine pa jedva se dižu na teravih namaz, ili odlaze nakon dva rekjata.

Biti darežljiv u djelenju znanja, para, koristiti svoj položaj i snagu na pomaganju slabima. Buhari i Muslim prenose od Ibn Abbasa, da je rekao: **'Resul, s.a.v.s. je bio najdarežljiviji od svih ljudi(u činjenju dobra), a najdarežljiviji je bio u Ramazanu, kad bi vidio Džibrila, a u Ramazanu bi ga sretao svaku noć,**

i on bi ga učio Kuranu. Poslanik s.a.v.s. je bio brži u činjenju dobrih djela od vjetra što puše'. (al-Bukhaari, al-Fath, no. 6).

Kako ljudi mogu zamjeniti darežljivost za škrtost i djela za ljenost, do te mjera da ne čine svoju dužnost kako treba, i ne tretiraju druge kako treba, i pravdaju se postom za sva ta nedjela? Kombinacija posta sa hranjenjem siromašnih, je jedan od načina zarađivanja Dženneta, kao što kaže Resul: **'U Džennetu postoje sobe, čija se unutrašnjost može viditi sa vana, i iznutra se vidi vani. Allah je pripremio te sobe za one koji hrane gladne, koji su blagi u govoru, koji redovno poste, i koji klanjaju noću kad drugi spavaju'.** (Ahmad 5/343; Ibn Khuzaymah, no. 2137.) Kaže Resul, s.a.v.s.: **'Ko god dadne hranu postaču da se njome omrsi, daće mu se jednaka nagrada, a da se nimalo neće oduzeti od nagrade postača'.** (Tirmidhi, 3/171; Saheeh al- Targheeb, 1/451). Kaže šejhul Islam ibn Tejmija, rahimehullah: 'Ovdje se misli da ga hrani dok se ovaj ne zadovolji. Brojni su primjeri selefa koji su više volili siromašnim nego sebi, kad bi sjedali da se iftare. Među njima su Abdullah ibn Omer, Malik ibn Dinar, Ahmed ibn Hanbel i drugi.

Abdullah ibn Omer se nije mrsio, dok oko njega nisu bili jetimi i siromašni da sa njim jedu.

Šta treba raditi u toku ovog velikog mjeseca

Pripremiti sebe i okolinu za ibadet, požuriti sa tevbom, vratiti se Allahu, radovati se dolasku ovog mjeseca, postiti po propisima, imati ispravan nijet i bojati se Allaha i klanjati teravih, ne osjaćati se umoran zadnjih deset dana Ramazana, tražiti noć Kader, učiti Kuran neumorno, pokušavati plakati i razumjeti ajete koji se uče.

Umra u Ramazanu je po nagradi jednaka hadžu, a sadaka se umnogostručava puno puta, itikaf u ovom mjesecu je potvrđeni sunet.

Nema ništa loše u čestitanju početka Ramazana jedni drugima. Resul, s.a.v.s. bi običavao reči ashabima dobru vijest o početku Ramazana, i podsticao ih da ga što više iskoriste. Ebu Hurejre kaže: Kaže Resul, s.a.v.s.: **'Došao vam je Ramazan, blagoslovljeni mjesec. Allah vam ga je propisao da ga postite. U njemu se otvaraju kapije Dženneta, a zatvaraju kapije Džehennema, i šejtani se okivaju. U njemu je noć bolja od 1000 mjeseci, i kome god je uskraćeno od njenih blagodati, zaista mu je uskraćena velika stvar'.** (al-Nisaa'i, 4/129; Saheeh al- Targheeb, 1/490).

Neka pravila posta

Postoji post koji se mora postiti samo na određene dane, kao što je Ramazan, ili post radi nenamjernog ubistva nekoga, rastava svoje žene ziharom(džahilijetski oblik rastave braka gdje čovjek kaže svojoj ženi: ti si mi haram, kao leđa moje majke), imati seksualne odnose u toku Ramazana.

Isto tako, onaj koji se zavjetuje da će postiti određene dane mora to ispuniti. Postoji i drugi način posta, koji nije vezan za posebne dane, kao što je napaštanje propuštenih dana Ramazana, post 10 dana ko nema da zakolje kurban, post za iskupljenje od zavjetovanja(prema većini), post za iskup od kršenja pravila ihrama(prema najispravnijem mišljenju), post radi ispunjavanja zakletve u slučaju da nije imao nijet da posti dane jedan za drugim.

Dobrovoljni post je dopuna za eventualne propuštene dane. Primjeri dobrovoljnog posta su Ašura, Arefat, bijeli dani (svaki 13, 14 i 15 u hidžretskom mjesecu), ponedjeljak i četvrtak, šest dana Ševala, post u toku Muharema i Šabana. Nije dozvoljeno uzeti samo petak za post (al-Bukhaari, Fath al-Baari, no. 1985), ili samo subotu(al-

Tirmidhi, 3/111). Nije dozvoljeno postiti cjeli život besprekidno, niti dva- tri dana bez prekida.

Haram je postiti na dane Bajrama, dane teširika koji su 11, 12 i 13 dani Zul Hidžeta, jer su to dani normalnog jela i pića i spominjanja Allaha, ali je dozvoljeno onome koji nije imao kurban da ih posti na Mini.

Kako se određuje početak Ramazana

Početak Ramazana se potvrđuje time što se vidi novi mjesec, ili upotpunjenjem 30 dana Šabana. Ko god vidi mladi mjesec ili čuje o njemu od pouzdanih ljudi, dužan je postiti. Određivati početak Ramazana putem računanja je bidat, zbog hadisa Resula savs: **'Postite kad ga vidite(mladi mjesec) i prekinite post kad ga vidite'.** Ako jedan punoljetan, priseban, pouzdan, koji ne laže, musliman, sa dobrim vidom, kaže da je vidio mladi mjesec svojim očima, onda nek se uzme njegova riječ za početak posta.

Ko je dužan postiti?

Post je obavezan svakom punoljetnom, prisebnom, koji nije putnik, muslimanu koji je u stanju da posti, i nema nikakvih smetnji kao hajz (menstruacija), nifas (postporođajno krvarenje) i slično što bi ih spriječilo da poste.

Za osobu se smatra da je punoljetna ako ispuni jednu od sljedeće tri stvari: izlazak sperme, bilo u snu ili ne; rast dlaka oko spolnog organa; punjenje 15 god. U slučaju sa ženama, kod njih su četiri uslova: mens, što znači da će one postiti ako su imale mens pa čak i ako su mlađe od 10 god.

Djecu treba učiti da poste od sedme godine, ako su u mogučnosti, a ima uleme koja kaže da ih treba i udariti, ako dostignu 10 godina a ne poste, baš kao što je slučaj sa namazom. (al-Mughni , 3/90). Dijete ima nagradu za post, kao i njegovi roditelji koji su ga tako odgojili i uputili ga. Al-Rubay' bint Mu'awwidh kaže, govoreći o Ramazanu kad je bio propisan: Učili smo djecu da poste, pa smo im pravili lutke od vune. Kad bi neko od njih zaplakalo od gladi, dali bi mu lutku da se igra, dok ne bude vrijeme magreba. (al-Bukhaari, Fath, no. 1960). Ima ljudi koji misle da nije važno učiti dijecu

postu, a u stvari djeci to može biti interesanto, i oni su u stanju da poste, dok su u stvari problem roditelji koji ga odgovaraju iz svoje"nježnosti" prema njemu. Oni ne shvataju da je prava nježnost u učenju djeteta da posti. Kaže Allah:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَأَهۡلِيكُمۡ نَارٗا وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ وَٱلۡحِجَارَةُ عَلَيۡهَا
مَلَٰٓئِكَةٌ غِلَاظٞ شِدَادٞ لَّا يَعۡصُونَ ٱللَّهَ مَآ أَمَرَهُمۡ وَيَفۡعَلُونَ مَا يُؤۡمَرُونَ ٦ ﴾

’O vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje čuvajte od vatre čije će gorivo ljudi i kamenje biti, i o kojoj će meleki strogi i snažni se brinuti, koji se onome što im Allah zapovjedi neće opirati, i koji će ono što im se naredi izvršavati’.(66;6)

Posebno treba paziti da curice, koje su upravo postigle punoljetne, jer može se desiti da one zbog stida poste u vrijeme mensa, a poslije ne poste propuštene dane.

Ako kafir postane musliman, ili djete postane punoljetno, ili lud dođe sebi, u toku dana, oni će odustati od hrane i pića do kraja tog dana, jer su oni

sad među onima kojima je post obavezan, ali ne trebaju da napaštaju protekle dane.

Nenormalan nije odgovoran za svoja djela, ali ako je osoba naizmjenično normalna i nenormalna, mora postiti u ono vrijeme u kojem je razuman. Ako postane nerazuman u toku dana, ovo mu ne poništava post, baš kao što je slučaj sa onim koji se onesvjesti zbog bolesti ili nečega drugog, jer mu je nijet bio da posti dok je bio normalan. (Majaalis Shahr Ramazaan od Ibn Usejmina str. 28). Slično pravilo vazi i za epileptičare.

Ako neko umre u Ramazanu, nema nikakvog "otplačivanja duga" za nju ili njega radi preostalih dana Ramazana. Ako neko ne zna da je postiti Ramazan fard ili da je haram jesti u vrijeme posta, ili da je haram imati seksualne odnose u toku dana, onda prema večini uleme, taj izgovor je prihvatljiv, kao što je slučaj sa ljudima koji su istom prešli na Islam, ili muslimani koji žive u Dar ul Harb (nevjerničke zemlje), ili muslimanima koji su odrasli među kafirima. Ali osoba koja je odrasla među muslimanima, i imala priliku da pita, nema izgovora.

Putnici

Putniku je dozvoljeno da prekine svoj post, ali trebaju se ispuniti određeni uslovi. Njegovo putovanje treba da je dugo, ili ispunjava dužinu koja se smatra putovanjem (po ovom pitanju je poznato da ulema ima različite poglede), da izađe izvan naseljenog mjesta. Večina uleme smatra da ne treba da prekida post, sve dok ne napusti gradske granice, Oni smatraju da putovanje nije zapravo počelo, sve dok se ne napuste granice grada, i da je on još uvjek prisutan u svome gradu. Allah kaže:

﴿ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ ﴾

'Ko od vas u tom mjesecu bude kod kuće, neka ga u postu provede, a ko se razboli ili na putu zadesi, neka isti broj dana naposti...' (2;185).

On se ne računa kao putnik sve dok ne napusti svoj grad, dok god je u njemu, on nije putnik, pa mu nije dozvoljeno skraćivanje namaza. Njegovo putovanje takođe ne smije biti sa nijetom

da čini nešto haram, prema većini uleme, niti sa nijetom da izbjegne post.

Putniku je dozvoljeno prekinuti post, prema idžmau, bez obzira da li je u stanju da posti ili ne, bilo da mu je teško ili ne. Čak i ako mu je put lagan, i ima ko će ga služiti na putu, ipak mu je dozvoljeno da prekida post i skraćuje namaze. (Majmoo' al-Fataawaa , 25/210).

Ko god je odlučio da putuje u Ramazanu, ne bi trebao da ima nijet prekidanja posta, sve dok stvarno ne odputuje, jer uvijek se može desiti nešto što ga na primjer spriječi da odputuje. (Tafseer al-Qurtubi, 2/278).

Putnik ne bi trebao da prekida svoj post, sve dok ne prođe naseljene kuće svoga mjesta, već tek nakon što njih prođe, dozvoljeno mu je prekinuti post.Isto tako, ako leti avionom, nakon što avion uzleti i izađe izvan granica grada, dozvoljeno mu je prekinuti post. Ako je aerodrom izvan grada, on može prekinuti svoj post na njemu, ali ako je aerodrom u sklopu grada, ne bi trebalo da prekida post na njemu.

Ako sunce zađe, i putnik se omrsi na zemlji, a zatim leti sa avionom, pa ponovo vidi sunce, ne treba da prkida sa jelom, jer je on već ispostio svoj dan, a čin ibadeta koji je završen, nemože se povratiti.

Ako avion poleti prije nego sunce zađe, a on želi da isposti svoj dan na putu, nek ne prekida post dok god ne vidi da je sunce zašlo, a on se nalazi bilo gdje u zraku. Nije dozvoljeno pilotu da spusti avion na visinu sa koje se ne vidi sunce, samo da bi ljudi prekinuli post, jer je to varanje, ali ako on spusti avion na određenu visinu gdje se sunce ne vidi iz nekog drugog razloga, onda se post može prekinuti. (Ibn Baaz, usmeno).

Ko putuje u neko mjesto i nijet mu je ostati tamo više od četiri dana, mora postiti, prema večini uleme. Pa ako neko putuje da bi studirao na primjer izvan svoje zemlje, nekoliko mjeseci ili godina, onda prema večini uleme, uključujuči sva četiri imama, on se računa kao mještanin, i mora klanjati i postiti svoje dane.

Ako putnik prolazi kroz neki grad, a ne svoj u kojem je mještanin, ne mora postiti, osim ako tu ne

namjerava ostati duže od četiri dana, jer u tom slučaju mora postiti, jer se tada na njega primjenjuju obaveze mještanina. (Fataawa al-Da'wah Ibn Baaz 977).

Ko god počne postiti dok se računa kao mještanin, a zatim počne sa putovanjem u toku dana, dozvoljeno mu je prekinuti post, jer Allah dozvoljava putovanje uopšteno kao legitiman razlog za prekid posta:

﴿ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ ﴾

'Ko od vas u tom mjesecu bude kod kuće, neka ga u postu provede, a ko se razboli ili na putu zadesi, neka isti broj dana naposti…' (2;185).

Osobi koja običava putovati se dozvoljava da ne posti ako ima kuću u koju se vraća, kao kurir koji služi muslimanima, ali i taxisti, piloti, čak i ako je njihovo putovanje dnevno, ali su dužni napostiti poslije te dane. Isto važi i za mornare, koji imaju kuću na kopnu, ali ako mornar ima svu porodicu i

sve što mu treba sa sobom na brodu, i stalno je na putu, onda mu nije dozvoljeno da prekida post niti da skraćuje namaze.

Što se tiče nomada beduina koji putuju iz ljetnih domova u zimske, dozvoljava im se prekid posta i skraćenje namaza, ali
kad se već smjeste u jednu od tih kuća, nek ne prekidaju post niti ne skraćuju namaze, čak i ako slijede svoja stada. (Majmoo' Fataawa Ibn Taymiyah , 25/213).

Ako putnik stigne u toku dana, tu postoji razlika među ulemom da li će prekinuti sa jelom ili ne. (Majmoo' al-Fataawa, 25/212). Ali da bi bio na sigurnijoj strani, bolje mu je da prestane jesti i piti, zbog poštovanja mjeseca, ali on mora napostiti taj dan kasnije, svejedno bilo da je prestao jesti ili ne nakon stizanja u to mjesto.

Ako putnik započne Ramazan u jednom mjestu, a zatim putuje u mjeto gdje su ljudi zapostili dan prije ili kasnije, onda nek slijedi ljude u tom gradu, pa nek završi Ramazan kad i oni, čak i ako to znači da mora da posti duže od 30 dana, jer kaže Resul, s.a.v.s.: Postite kad svi poste, a prekidajte

post kad svi prekidaju. Ako to znači da će njegov post biti kraći od 29 dana, on mora da ih namiri nakon Eida (bajrama), jer hidžretski mjesec nemože biti manji od 29 dana.(Fataawa al-Shaykh 'Abd al-'Azeez ibn Baaz: Fataawa al-Siyaam, Daar al- Watan, pp. 15-16).

Bolest

U slučaju bilo koje bolesti u kojoj se osoba ne osjeća dobro, dozvoljeno je da se ne posti. Dokaz za to je ajet:

﴿ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهۡرَ فَلۡيَصُمۡهُۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوۡ عَلَىٰ سَفَرٖ فَعِدَّةٞ
مِّنۡ أَيَّامٍ أُخَرَۗ ﴾

’Ko od vas u tom mjesecu bude kod kuće, neka ga u postu provede, a ko se razboli ili na putu zadesi, neka isti broj dana naposti…’ (2;185).

Ali ukoliko se radi o manjoj bolesti, kao manja glavobolja ili prehlada, onda to nije razlog za prekid posta. Ukoliko postoji medicinski dokaz, ili ako osoba zna iz svog iskustva ili ako je siguran da će mu post pogoršati bolest ili odužiti ozdravljenje, dozvoljeno mu je prekinuti post, i čak mu je mekruh da posti.

Ako je osoba teško bolesna, ne mora da čini nijet posta u toku noći za sljedeći dan, čak i ako ima izgleda za oporavljanje u toku jutra jer ono što se računa je trenutno stanje.

Ako će mu post izazvati nesvijest, nek prekine i nek naposti kasnije(al-Fataawa, 25/217).

Ako se osoba onesvijesti u toku dana, pa dođe sebi prije magreba ili poslije, njegov post je važeći, ukoliko je bio zapostio u jutro, a ako je u nesvjesnom stanju od fedžra do magreba, onda prema stavu večine uleme post mu je nevažeći. Prema večini uleme, dužnost je onome ko se onesvjesti da nastavi svoj post, bez obzira koliko bio u nesvjesti. (Al-Mughni ma'a al-Sharh al-Kabeer, 1/412, 3/32; al-Mawsoo'ah al-Fiqhiyyah al-Kuwaytiyyah, 5/268). Ima uleme koja je dala fetve u vezi onoga koji se onesvjesti ili uzme tablete za spavanje ili primi anesteziju iz opravdanog razloga, pa ostane u nesvjesnom stanju tri dana ili manje od toga, da on mora napostiti te dane kasnije, jer se računa kao onaj koji spava, ali ako ostane u takvom stanju duže od tri dana, onda ih ne mora napostiti jer se računa kao bezuman. (Ibn Baaz, usmena fetva).

Ako čovjek osjeća nenormalnu glad ili žeđ, pa se poboji da ne umre ili ne naškodi tjelu na neki način, i ima razloga da vjeruje u to, on može prekinuti svoj post i napostiti ga kasnije, jer je

spašavanje života obaveza. Ali nije dozvoljeno prekidati post zbog podnošljivih poteškoća, niti zbog umora, niti od straha od neke umišljene bolesti.

Ljudi koji rade teže fizičke poslove, nije im dozvoljeno da prekidaju post, i moraju da učine nijet noću da žele da poste idući dan.

Ako ne mogu prestati raditi, a boje se da će im naškoditi, ili ako budu izloženi ekstremnim prilikama koje čine da moraju prekinuti post, onda nek jedu samo onoliko koliko im je dovoljno da podnesu teškoće, a zatim nek prekinu sa jelom do magreba, a kasnije nek naposte taj dan. Oni koji rade teške poslove kao topionice i slično, nek pokušaju u toku Ramazana da rade noćne smjene, ili na bilo koji dozvoljen način izbjegnu rad u toku dana, pa čak i ako moraju da uzmu neplaćen odmor, a ako ni to nije moguće nek pokušaju naći neki posao gdje mogu upotpunjavati svoju vjeru:

﴿ وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يَجۡعَل لَّهُۥ مَخۡرَجٗا ٢ وَيَرۡزُقۡهُ مِنۡ حَيۡثُ لَا يَحۡتَسِبُۚ وَمَن يَتَوَكَّلۡ عَلَى
ٱللَّهِ فَهُوَ حَسۡبُهُۥٓۚ ﴾

’...a onome koji se Allaha boji, On će izlaz naći, i opskrbiće ga odakle se i ne nada, onome koji se u Allaha uzda, On mu je dosta’. (65;2-3).

Studentski ispiti nisu izgovor prekidanja posta, i nije dozvoljeno slušati roditelje koji ti naređuju da prekineš post zbog ispita, jer nema pokornosti stvorenju u nepokornosti Stvoritelju.(Fataawa al-Lajnah al- Daa'imah, 10/241).

Bolestan koji se nada ozdravljenju nek sačeka dok ne bude bolje, pa onda nek naposti propuštene dane, i nije mu dozvoljeno da samo hrani siromašne.

Onaj koji boluje od hroničnih bolesti, i nema izgleda za ozdravljenje, i stariji koji nisu u stanju da poste, nek hrane siromašne sa pola saa osnovne hrane te zemlje za svaki propušteni dan. Pola saa je otprilike jednako jednom i po kilogramu riže. Dozvoljeno mu je da dadne sve odjednom, u jednom, zadnjem danu posta, ili svaki dan. On mora da daje u hrani a ne parama, jer ajet tako naređuje.(Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/198). Ali može dati pare pouzdanoj osobi ili humanitarnoj

organizaciji da kupe hranu i podjele ih siromašnim na njegovo ime.

Ako bolestan ne posti Ramazan, u čekanju na oporavak da bi napostio propuštene dane, a zatim se otkrije da je to hronična bolest, onda je dužan hraniti siromašnog za svaki dan za koji nije postio. (Ibn Usejmin).

Ako neko čeka da se oporavi od bolesti, i nada se da će biti bolje, pa u tome umre, nema nikakvog "duga" koji treba da se isplati.

Ako se nečija bolest smatra hroničnom, pa on ne posti nego hrani siromašne, a zatim se otkrije da postoji lijek toj bolesti, koji on počne da koristi pa mu postane bolje, onda ne treba da napašta propuštene dane, jer je on uradio ono što mu je bila obaveza u toj situaciji. (Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/195).

Ako je neko bolestan, pa se oporavi, pa bude u mogučnosti da naposti propuštene dane, a to ne uradi prije svoje smrti, onda se trebaju uzeti pare iz njegove ostavštine i nahraniti siromašni za svaki dan koji nije postio.

Ako neko od njegovih rođaka želi da posti radi takvog umrlog, i to je u redu jer se prenosi u oba Sahiha da je Resul, s.a.v.s. rekao: Ko umre a ostalo mu je nenapoštenih dana, pa nek neko od njegovih posti za umrlog. (Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, volume on Da'wah, 806).

Stariji

Vrlo stare osobe koje nemaju snage da poste, i koje su sve slabije svaki dan kako im se smrt bliži, nisu dužni da poste, i to im je dozvoljeno dokle god im je post poteškoća. Ibn Abbas bi običavao reći u vezi ajeta:

﴿ وَعَلَى ٱلَّذِينَ يُطِيقُونَهُۥ فِدۡيَةٞ طَعَامُ مِسۡكِينٖۖ ﴾

'Onima koji ga jedva podnose, otkup je da jednog siromaha nahrane'.(2;184). Kaže: 'Ovaj ajet nije dokinut i odnosi se na starca i staricu koji nemogu postiti, pa nek takvi hrane siromaha za svaki dan'. (Al-Bukhaari, Kitaab al-Tafseer, Baab Ayaaman Ma'doodaat).

Oni koji su postali senilni, zaboravni, ne trebaju ni postiti niti činiti šta u vezi toga, niti im je porodica dužna činiti šta u vezi njih, jer oni se ne računaju više kao odgovorni.

Ako su čistog uma ponekad, a ponekad ne, nek poste kad su u redu, a nek ne poste kad neznaju za sebe. (Majaalis Shahr Ramadaan by Ibn 'Uthyameen, p. 28).

Oni koji se bore protiv neprijatelja ili su opkoljeni, ukoliko bi ih post oslabio da se bore, dozvoljava im se prekid posta, pa čak i ako nisu putnici. Jednom je Resul, s.a.v.s. rekao ashabima prije borbe: **’Sutra ćete sresti neprijatelja, pa ako ne postite bičete jači, zato nemojte postiti’.** (Muslim, 1120, 'Abd al-Baaqi edn). Slično mišljenje ima i ibn Tejmije. Ulema Damaska je dala sličnu fetvu kad je grad bio pod opsadom Tatara.

Ukoliko postoji očit razlog da neko ne posti, kao na primjer bolest, nema mu grijeha ako jede i pije javno, ali ako je uzrok skriven, kao mens, onda je bolje da jede i pije skriven od ostalih, da bi se izbjegle nepotrebne zamjerke.

Nijjet u postu

Nijet se zahtjeva u postu koji je fard, kao i u postu propuštenih dana obaveznog posta, ili u postu iskupljenja, jer kaže Resul, s,a,v,s,: Nema posta onome koji nije imao nijet da posti noć prije. (Abu Dawood, no. 2454.).

Nijet se može učiniti u bilo koje doba noći, pa makar i odmah prije sabaha. Nijet znači odluka u

srcu da se nešto učini, izgovarati nijet naglas je bidat, i svako onaj koji zna da je sutra jedan od dana Ramazana, i želi da ga posti, je samim tim učinio nijet. (Majmoo' Fataawa Shaykh al-Islam, 25/215).

Ako neko odluči da prekine post u toku dana, pa to ne učini, onda prema najjačem mišljenju, njegov post se ne kvari zbog toga, jer je njegov slučaj sličan onome koji želi da govori u namazu, pa to ne učini.

Neka ulema smatra da on ne posti čim prestane da ima nijet za post, pa zato da bi se držao onoga što je sigurno, trebao bi da naposti takav dan kasnije. Kufr kvari nijet, i po tome su svi složni. Osoba koja posti Ramazan ne treba ponavljati svoj nijet svaku noć u toku Ramazana. Njemu je dovoljan nijet na početku Ramazana.

Ako se nijet prekine zbog putovanja ili bolesti na primjer, onda nijet treba da se obnovi čim uzroka za prekid posta nestane. Činiti nijet noć prije dobrovoljnog posta nije obaveza, jer kaže Aiša, r.a.: Ušao je Resul, s.a.v.s. u toku dana kod mene, pa me upita: **Ima li šta za jelo?** Ja mu rekoh: Nema. Kaže Resul: **Onda ću postiti.** (Muslim, 2/809, 'Abd al-

Baaqi) Ali u slučaju posebnih nafila kao dana Arefata ili Ašure, bolje je biti na sigurnoj strani pa učiniti nijet noć prije.

Ako neko započne sa obaveznim postom, kao što je napaštanje propuštenih dana Ramazana, ili ispunjavanje zakletve, ili iskupljenje, onda mora upotpuniti svoj post i nema ga pravo prekidati osim sa opravdanim razlogom. U slučaju nafila, onaj koji posti **"ima slobodu izbora da li da upotpuni svoj post ili da ga prekine".** (Ahmad, 6/342). Čak i ako nema razloga za prekidanje. Jedne prilike je Resul, s.a.v.s. ustao kao postač, pa je u toku dana jeo. (Muslim).

Da li će osoba koja prekine svoj post bez razloga biti nagrađena za ono vrijeme koje je postio? Neka ulema kaže da neće(al-Mawsoo'ah al-Fiqhiyyah, 28/13), pa je stoga bolje da osoba koja posti dobrovoljni post da ga upotpuni, ukoliko nema nešto što ga primorava da prekine post.

Ako neko ne zna da je Ramazan počeo sve do nakon sabaha, onda nek prekine sa jelom čim sazna, pa nek kasnije naposti taj dan, prema večini uleme,

jer kaže Resul, s.a.v.s.: Nema posta onome koji nema nijeta, noć prije. (Abu Dawood, 2454).

Ako zatvorenik ili zarobljenik zna da je Ramazan počeo tako što vidi mjesec, ili mu pouzdana osoba o tome kaže, mora da posti.

Ako nezna kad mjesec počinje, onda mora da učini idžtihad, i da radi prema onome što misli da je najtačnije. Ukoliko se poslije sazna da je njegov post se potrefio istovremeno sa Ramazanom, pa to je dobro, ako se sazna da je postio poslije Ramazana pa i to je dobro prema večini fakiha, ali ako se sazna da je postio prije Ramazana, onda je to neprihvatljivo i on mora da naposti Ramazan.

Ako se jedan dio dana podudario sa danima Ramazana, a drugi dio nije, onda oni dani koji su se podudarili ili koje je on postio nakon Ramazana, su u redu, dok oni koje je on postio prije Ramazana, nisu u redu.

Ako on nikad ne sazna pravu istinu, onda je njegov post sav u redu, jer on je učinio najviše što je mogao, a Allah nikoga ne opterećuje preko njegovih mogučnosti. (Al-Mawsoo'ah al-Fiqhiyyah, 28/84)

Kada početi i prestati postiti

Kad cijelo sunce nestane, postač treba da prekine svoj post, neobazirući se na crvenilo horizonta, jer kaže Resul, s.a.v.s.: Nakon što noć dođe odatle, i dan nestane odande, i sunce zađe, postač nek prekine svoj post. (al-Bukhaari, al-Fath, no. 1954; Majmoo' al-Fataawa, 25/216).

Sunnet je požuriti sa prekidanjem posta. Poslanik, s.a.v.s., nije klanjao akšam dok nije prekinuo post, pa makar i sa malo vode. (al-Haakim, 1/432; al- Silsilat al-Saheehah, 2110).

Ako postač nemože naći ništa da bi prekino svoj post, onda nek učini nijet u srcu da prekida post, i nek ne pokušava da siše prste, kao što se pojavio običaj među ljudima. Nek se čuva prekidanja posta prije vremena, jer smo već rekli kako se ti ljudi kažnjavaju u Džehennemu (Saheeh Ibn Khuzaymah, no. 1986, and in Saheeh al-Targheeb, 1/420).

Ako je osoba sigurna, ili skoro sigurna, ili nije siguran da li se omrsio prije vremena, onda nek

nastavi postiti, jer osnova je da je dan još tu i da nije gotov (Fataawa al- Lajnah al-Daa'imah, 10/287).

Neka se čuva da ne sluša malu djecu, ili nepouzdane izvore, i nek se pazi vremesnkih razlika između gradova, slušanja ezana na radiju itd. Kad dođe fedžr a to je bjela linija koja se pojavi na horizontu na istoku, treba odmah prestati sa jelom i postom, bilo da čuje ezan ili ne.

Ako on zna da muezin uči ezan za fedžr, nek prestane sa jelom i pičem čim se ezan začuje. Ali ako muezin uči ezan prije sabaha, onda ne treba prekidati sa jelom i pićem.

Ako nije siguran kako muezin radi, a on sam ne može odrediti početak posta, kao što je večinom slučaj u gradovima, onda nek se posluži vaktijom, dok god je siguran u ispravnost vaktije. Smatrati da je dobro biti na sigurnoj strati pa prestati jesti 10 minuta ranije je bidat. Na nekim vaktijama se može vidjeti vrijeme"imsak" kad se po njihovom treba prestati sa jelom i pićem, a to je nešto što je suprotno Islamu.

Muslimani koji žive u mjestima gdje ima razlika između dana i noći, u 24 časovnom periodu, dužni su postiti, bez obzira na dužinu dana. Na nekim mjestima nema granice između dana i noči, pa bi muslimani na takvim mjestima trebali da poste prema najbližem gradu u kojem postoji takva razlika.

Ono što kvari post

Pored hajza i nifasa, druge stvari koje mogu prekinuti post su one koje ispunjavaju sljedeće uslove:

a) ako neko zna da nešto kvari post, a nije nenormalan;

b) ako je svjestan šta čini i nije zaboravio da je postač;

c) ako on to čini iz slobodne volje i nije na to primoran.

Među stvarima koje kvare post su djela u kojima isticanje tjelesnih tvari, kao u slučaju spolnog odnosa, povraćanja, mensa, hidžama (puštanja krvi), kao i dijela unošenja tvari kao što je jelo i piće. (Majmoo' al-Fataawa, 25/148).

Među stvarima koje prekidaju post su i one koje se računaju kao jelo i piće, kao što su lijekovi koji se piju, infuzija, primanje krvi. Inekcije koje se daju a nije im svrha zamjene hrane ili vode, kao na primjer pencilin ili insulin, vakcine, ne kvare post, bez obzira da li se daju u vene ili mišiće. (Fataawa Ibn Ibraaheem, 4/189). Ali da bi se bilo na sigurnijoj strani, bolje ih je uzimati naveče.

Dijaliza bubrega, gdje se krv vadi i prečišćava pa zatim vraća zajedno se nekim dodatcima, kao što su šećer ili so, se računa kao prekid posta. (Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/190).

Prema najispravnijem mišljenju, kapljice za oči, uši, vađenje zuba ili liječenje rana, ne kvari post. (Majmoo' Fataawa Shaykh al-Islam, 25/233, 25/245).

Sprejevi koji se uzimaju radi astme, ne prekidaju post, jer je to samo gas pod pritiskom, koji prolazi kroz pluća, a nije hrana, a osim toga, koristi se u toku cjele godine, a ne samo u Ramazanu.

Vađenje krvi radi analize ne prekida post i dozvoljeno je jer je to nešto što je potrebno. (Fataawa al- Da'wah : Ibn Baaz, no. 979)

Lijekovi koji se uzimaju grgljanjem, ne prekidaju post dok god se ne progutaju. (Ibn Baaz, usmeno).

Sljedeće stvari ne kvare post: Kapljice i sprejevi za uši, oči i nos ne smetaju dok god se ne progutaju. Tablete koje se stavljaju pod jezik, dok god se ne proguta nešto od njih. Što god se stavi u ženski spolni organ, kao spirale i slično, ili medicinski pregled. Kateter i slično. Plombe, vađenje zuba, čišćenje zuba, korištenje misvaka i četkice, dok god se izbjegava gutanje nečega. Grgljanje, korištenje sprejeva za ispiranje usta, dok god se ništa ne proguta. Inekcije kojima nije svrha hranjenje. Oksigen. Anestezija ako se ne daje ništa hranjivo uz to. Ljekovi koji se uzimaju kroz kožu, kreme, instrumenti koji se stave u tjelo da bi se izvršio pregled, uzimanje uzoraka jetre ili bilo kojeg organa, dok god nema nikakvih hranjivih tvari pomješanih, gastroskopija.

Onaj koji jede i pije u toku Ramazana, bez legitimnog razloga, čini veliki grijeh, mora učiniti tevbu i napostiti ono što je propustio. Ako prekine post sa nečim što je haram, kao što je alkohol, onda mu je grijeh još veči.

U svakom slučaju dužnost mu je učiniti tevbu i nek čini što više nafila, posta i drugih načina ibadeta, da bi namirio propuštene fardove i da bi mu Allah primio tevbu. Kaže Resul, s.a.v.s.: **'Ako se čovjek zaboravi, pa jede i pije, nek upotpuni post, jer ga je Allah nahranio i napojio'.** (al-Bukhaari, Fath, no. 1933). A prema drugoj predaji: **'Nije mu dužnost da naposti taj dan niti da plati iskup(kefarat). Ako čovjek vidi nekog drugog da jede iz zaborava, nek ga opomene, zbog opšteg značenja ajeta: Pomozite si na dobročinstvu i bogobojaznosti**...' (5;2) i hadisu: **'Ako zaboravim, opomenite me'**, a i zbog pravila koje kaže da ako se vidi nešto loše nek se ispravi. (Majlis Shahr Ramazaan, Ibn 'Uthaymeen, p.70)

Oni koji moraju prekinuti post da bi spasili nečiji život, ako su u opasnosti, mogu prekinuti post i napostiti ga poslije. Ovo na primjer kad se neko guši, ili gasi požar itd.

Ako onaj koji je dužan da posti, dobrovoljno imadne seksualne odnose u toku posta Ramazana, gdje spolni organi uđu jedan u drugi, mora se učiniti tevba. Ovakva osoba je dužna da isposti do kraja dana, a zatim taj dan da naposti i da plati iskupljenje zbog hadisa Abu Hurejre koji kaže: **'Dok smo sjedili sa Allahovim Poslanikom savs, dođe jedan čovjek i reče: Propao sam! Pa ga je Resul, s.a.v.s., upitao. Šta je sa tobom? Kaže: Imao sam spolne odnose a postio sam. Resul, s.a.v.s., ga upita: Imaš li kakvog roba da oslobodiš? Kaže: Nemam. Možeš li postiti dva mjeseca uzastopno? upita ga Resul, s.a.v.s.,. Kaže: Ne. Imaš li čim da nahraniš 60 siromaha? Kaže: Nemam'.** (al-Bukhaari, al-Fath, 4, no. 1936)

Isto pravilo se primjenjuje na zinaluk, homoseksualstvo, itd. Ovi zadnji su veliki grijesi bilo van ili u Ramazanu.

Ukoliko neko ima seksualne odnose u više dana Ramazana, mora se iskupiti za svaki dan, a ne znanje da je kefaret obaveza nije nikakav izgovor. (Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/321).

Ako neko želi da ima seksualne odnose sa ženom, ali prije toga se omrsi hranom, grijeh mu je još veći, jer je povrijedio svetost Ramazana na dva načina i ovo zahtjeva iskrenu tevbu. (Majmoo' al-Fataawa, 25/262)

Poljubiti, zagrliti svoju ženu ili robinju, ako je čovjek u stanju da se kontroliše, je dozvoljeno, jer se prenosi u oba sahiha od Aiše, r.a., da bi Resul, s.a.v..s.., običavao zagrliti i poljubiti svoje žene, a postio je, ali je on najbolje mogao da se kontroliše. Što se tiče hadisa kudsi koji kaže: **'On se kloni svoje žene radi Mene'.** Ovo se odnosi na seksualne odnose. Međutim ukoliko osoba nije u stanju da se kontroliše, onda mu ovo nije dozvoljeno, jer šerijatsko pravilo kaže da sve što vodi u haram je haram.

Ukoliko neko ima odnose sa ženom, a dođe vrijeme fedžra, mora prekinuti, i post će mu biti valjan, ali ako ne prestane i prođe vrijeme fedžra, onda mora učiniti tevbu i napostiti taj dan, i platiti iskupljenje.

Ukoliko dođe vrijeme fedžra a on je u stanju dženaba, ne kvari mu se post. Takva osoba može

odgoditi gusul bilo da se radi o gusulu za dženabu, ili nakon menstruacije ili nakon nifasa, sve dok sunce ne izađe, ali je bolje požuriti da bi se moglo klanjati.

Ukoliko neko zaspe, pa mu u snu izađe sperma, ovo mu ne kvari post. Odugovlačenje sa gusulom ne prekida post ali mu je bolje da požuri da bi mogao da klanja i da bi mu se meleki približili.

Ukoliko neko doživi izbacivanje sperme u toku dana Ramazana a uzrok tome je nešto od čega je mogao odustati, kao na primjer doticanje i li stalno gledanje žene, mora učiniti tevbu i postiti do kraja tog dana, a zatim napostiti taj dan.

Ukoliko neko se samozadovoljava, a zatim prestane prije nego se šta izbaci, mora se pokajati ali nemora napaštati taj dan. Postač mora da se kloni svega što mu može izazvati želju i mora otjerati sve loše misli koje mu dolaze.

Prema večinu uleme, mezi – tekućina iz prostate, ne kvari post. Isto tako ni vaadi koja izađe nakon mokrenja, a bez fizičkog zadovoljstva, i gusul

nije potreban, jedino pranje privatnih djelova i abdest. (Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/279)

Ko god povrati nenamjerno, ne treba napaštati taj dan, ali onaj koji to namjerno učini mora ga napostiti. (al- Tirmidhi, 3/89).

Onaj koji namjerno povrati tako što stavi prst u usta, ili tako što koristi razne mirise koji ga navode na povraćanje, ili tako što gleda na nešto što mu može izazvati povračanje, je dužan da naposti taj dan.

Ako osjeća da mu se povraća, a zatim ga to prođe samo od sebe, to mu ne kvari post, jer to je nešto što on nemože kontrolisati, ali ako mu to uđe u usta, a on zatim ponovo proguta, to mu kvari post. Ukoliko neko osjeća loše u stomaku, nek ne suzdržava povračanje, jer mu to može škoditi. (Majaalis Sharh Ramazaan , Ibn 'Uthaymeen, 67)

Ukoliko osoba nenamjerno proguta nešto što mu je bilo među zubima, ili ako je to tako malo pa da on sam ne zna da li je to tu ili je ispljunuo, onda se to računa kao pljuvačka, i ne kvari mu post.

Ukoliko je to dovoljno veliko da se može ispljunuti, nek ispljune.

Ako uspije ispljunuti onda je u redu, a ako ne, onda mu je post pokvaren.

Ako se to može rastopiti u ustima, i ako se osjeti ukus, onda je to haram progutati.

Ako bilo šta od ovih tvari dođe do ždrijela, onda je post pokvaren. Kad neko ispljune vodu nakon što ispere usta, post mu se ne kvari zbog mokrine, svježine u ustima.

Ukoliko se desi da neko ima krvarenje iz nosa, ni to mu ne kvari post, jer je to nešto što pn nemože kontrolisati. (Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/264)

Ako mu krv poteče iz desni, nakon što je koristio misvak, nije mu dozvoljeno takvu pljuvačku progutati, već je mora ispljunuti. Ukoliko malo krvi dođe do ždrijela nenamjerno, a nijet mu nije bio da to učini, nema potrebe za brigom. Isti slučaj je ako mu se povraća, pa se to vrati u stomak.(Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/254)

Što se tiče mukose koja potiče iz nosa i sinusa, kao i onoga što dolazi iz pluča nakon što se iskašlje, ako on to proguta nakon što stigne do usta, to mu ne kvari post, jer je to problem koji svi ljudi imaju, ali ukoliko proguta nakon što mu stigne u usta, onda mu je post prekinut. Ukoliko se to desi nenamjerno, post se ne kvari. Udisanje vodene pare, kao kod radnika koji rade na poljima desalinacije, ne prekida post. (Fataawa al- Lajnah al-Daa'imah, 10/276)

Mekruh je okušavati jelo bez potrebe, jer ovim se rizikuje prekid posta. Primjer gdje je neophodno da se hrana okusi je kad majka priprema hranu za dijete, pa nema drugog načina,i u slučaju kad se nešto kupuje. Prenosi se od Ibn Abbasa, r.a., da je rekao: Nema ničeg lošeg u probavanju sirćeta, ili nečeg drugog što treba da se kupi. (Irwa' al-Ghaleel, 4/86)

Korištenje misvaka je sunet u vrijeme posta u bilo koje vrijeme dana, pa čak i ako je mokar. Ukoliko se osjeti okus misvaka ili proguta pljuvačku koja se skupi na misvaku, post mu se ne prekida. (al-Fataawa al- Sa'diyyah, 245)

Treba da se izbjegne gutanje tvari koje se dodaju misvaku a koje se mogu rastopiti u ustima, kao što je zeleni misvaki ili misvak kome je dodat neki ekstra okus, kao limun ili minta. Komadići misvaka koji otpadaju, nek se ispljunu, a ukoliko se progutaju nenamjerno nema grijeha.

Ukoliko je neko povrijeđen ili mu teče krv iz nosa, ili mu uđe voda ili benzin u usta u nesreći, post mu se ne prekida.

Ako mu uđe prašina ili dim ili trunje nenamjerno to mu ne prekida post. Stvari koje se ne mogu izbjeći da se ne progutaju, kao pljuvačka, brašno koje se mjesi na primjer, ne prekidaju post. Čak ni ako se radi o puno pljuvačke, prema najispravnije mišljenju. (al-Mughni by Ibn Qudaamah, 3/106)

Ukoliko suze ili ulje koje se stavlja na bradu i brkove, ili henna, se osjete u grlu, post se ne prekida.

Korištenje henne, kuhla, ili ulja ne utječe na post. (Majmoo' al-Fataawa , 25/233, 25/245) Isto vrijedi za kreme koje omekšavaju kožu.

Nema ništa loše u mirisanju parfema ili korištenju parfema. Ne smeta ni mirisanje bahura, ukoliko se ne sjedi i ne inhalira. (Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/314). Bolje je ne koristiti pastu za zube u toku dana, jer mogu biti jake. (Al-Majaalis, Ibn 'Uthaymeen, p. 72)

Da bi se bilo na sigurnijoj strani, bolje je izbjegavati hiđamu u toku dana, ali je razlika među ulemom očita po ovom pitanju. Ibn Tejmija kaže da onaj na kome se hiđama radi prekida svoj post, a onaj koji to radi ne prekida.

Pušenje prekida post, i nemože se koristiti kao izgovor da se ne posti. Kako grijeh može biti izgovor da se ne posti?

Poljevati se vodom, obući mokru odjeću da bi se rashladio i slično ne kvari post. Plivanje nije poželjno dok se posti, jer se vrlo lako može desiti da se proguta voda. Ukoliko u nečiji posao ulazi

ronjenje i ako je siguran da mu voda neće ući u usta, onda nema problema.

Ukoliko se desi da neko jede, pije ili ima odnose sa svojom ženom, misleći da je još uvijek noć, pa se uspostavi da je prošlo vrijeme fedžra, nema mu grijeha, jer ajet kaže da je sve ove stvari dozvoljeno činiti dok god se ne utvrdi da je fedžr. AbuRezzak prenosi hadis sa sahih senedom od Ibn Abbasa da kaže: **'Allah vam je dozvolio da jedete i pijete dok god nema sumnje u vašim glavama'.** (Fethul Bari, a isto i mišljenje Ibn Tejmije).

Ako neko prekine svoj post, misleći da je sunce zašlo, a ono nije, onda prema većini uleme mora nastaviti sa postom i napostiti taj dan, jer se uzima pravilo da je dan još u toku, kao i činjenica da nešto što je sigurno ne može biti zamijenjeno nečim što je sumnjivo. (Ibn Tejmije smatra da u ovakvom slučaju nije neophodno da se napašta).

Ako dođe vrijeme sabaha, a čovjek ima zalogaj hrane ili gutljaj vode u ustima, prema fakihima dužan je da to ispljune, a post mu je važeći. Ovo je sličnan slučaj onome koji jede i pije iz

zaborava, a zatim se sjeti da je postač, ako se požuri da ispljune post mu je važeći.

Djevojka koja je u pubertetu, ali se stidi da kaže, pa ne posti, mora se pokajati i i napostiti propuštene dane, kao i hraniti siromašne za svaki dan koji nije postila, kao iskupljenje zbog odgađanja posta, ukoliko dođe idući Ramazan a ona nije ispostila propuštene dane od prošlog.

Ako žena nezna tačno koliko dana je propustila, onda nek posti dok ne bude sigurna da je napostila sve dane koje je propustila, a ne od prošlih Ramazana, i nek plati iskupninu za svaki propušteni dan. Može to učiniti istovremeno dok posti a može i posebno, zavisno šta je u mogučnosti da uradi.
Žena ne treba da posti osim Ramazan, koji je obavezan, ako joj je muž prisutan bez njegove dozvole, a ukoliko je on na putu onda nema veze.

Kada žena u stanju mensa vidi bijelu tečnost, koja izlazi kad joj je period mensa završen, a po čemu ona zna da je tahira(čista) , trebala bi da ima nijet od noć prije, i nek posti. Ako ona nema vrijeme po kojem zna da je čista, onda nek stavi vatu ili

slično, pa ako to izađe čisto nek posti, ali ako ponovo krene da izlazi krv, onda nek prekine, bilo da krv teče ili da izađe samo u kapljicama, jer joj to prekida post(.Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/154)

Ako prekid krvarenja potraje do magreba, a ona je imala nijet od prošle noči, onda joj je post valjan. Ukoliko žena osjeti kretanje menstrualne krvi unutar nje, ali ništa ne izađe do magreba, onda joj je post ispravan i nemora napaštati ovaj dan.

Ako žena prestane krvariti postporođajno krvarenje u toku noći, i ona zanijeti da posti, a sabah dođe prije nego stigne da učini gusul, prema večini uleme, post joj je valjan. Ukoliko žena zna da će joj sutra početi mens, ona bi trebala još uvjek da ima nijet posta sutradan, i nek ne prekida post dok ne vidi krv.

Ženi u menstruaciji je bolje da se normalno ponaša i prihvati ono što joj je Allah odredio i ne bi trebala uzimati ljekove koji odgađaju menstruaciju. Nek zna da joj je Allah to odredio i nek naposti te dane kasnije. Ovako su majke vjernika i selefa živjele. (Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/151)

Osim toga mnogi od tih sredstava mogu da naškode. Ali u slučaju da žena ipak uzima ta sredstva i posti, post joj je ispravan.

Istihaza (nemenstrualno krvarenje) ne utiče na post

Ako trudnica pobaci, a fetus je formiran, ili več ima prepoznatljive dijelove tijela, kao glava, ruke itd, onda je njeno krvarenje nifas. Ukoliko ona izbaci nešto što liči na zgrušanu krv, alak, ili nešto što izgleda kao grudvice mesa, i nema prepoznatljivih udova, onda je to krvarenje istihaza i mora postiti, ako je u mogučnosti a ako ne, onda nek naposti kasnije. (Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/224)

Nakon što se očisti poslije operacije čišćenja materice, nek posti. Ulema računa da embrio počinje dobivati oblik nakon 80 dana trudnoće. Ako se žena očisti od nifasa prije nego prođe 40 dana, nek posti i nek uradi gusul da bi mogla klanjati. al-Mughni ma'a al-Sharh al-Kabeer, 1/360. Ako se krvarenje vrati u toku 40 dana nakon porođaja, nek prestane sa postom jer je to nifas. Ako krvarenje nastavi nakon 40 dana, nek nanijeti post i nek uradi gusul

(prema večini uleme), a svako krvarenje nakon 40 dana, se računa kao istihaza, ukoliko se ne podudari sa njenim mjesečnim periodom, kad postaje hajz.

Ako dojilja posti u toku dana i vidi tačku krvi u toku noći, a u toku dana je bila čista, njen post je važeći. Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/150. Prema najispravnijem mišljenju, trudnica ili dojilja, se računaju kao ona koja je bolesna, pa joj se dozvoljava da ne posti, i ona treba da samo naposti propuštene dane, bilo da se boji za sebe ili djete. Kaže Resul, s.a.v.s.: **'Allah je podigao obavezu posta sa trudnice i dojilje'.** (Tirmizi sa sahih lancem).

Ako trudnica posti i osjeti krvarenje, post joj je važeći. Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/225)

Žene i post

U slučaju žene koja je obavezna postiti, ukoliko je imala odnose sa mužem, dobrovoljno, a u toku dana Ramazana, onda pravila za njega se odnose i na nju. A u slučaju da je on primorava na to, treba da se odupre svom silom, i ne treba plačati iskupninu. Ibn Akil kaže: U slučaju čovjeka koji je imao odnose sa ženom u danu Ramazana, a ona spavala, ona ne treba da plaća iskupninu. Ali da bi

se bilo na sigurnijoj strani, nek naposti taj dan poslije. (Šejhul Islam ibn Tejmije je smatrao da ovo ne utiče na njen post ni na koji način).

Žena koja zna da joj se čovjek ne može kontrolisati, nek se čuva uljepšavanja u toku dana Ramazana. Žene moraju napostiti propuštene dane Ramazana, pa čak i bez muževa znanja. Za post koji je fard, nije joj potrebna muževa dozvola.

Ukoliko žena zaposti post koji je fard, nije joj ga dozvoljeno prekinuti osim sa legitimnim uzrokom. Mužu nije dozvoljeno od žene da traži prekid ovakvog posta, niti na primjer kad napašta dan koji je propustila u toku Ramazana, niti mu je dozvoljeno da ima odnose sa njom, a njoj nije dozvoljeno da mu se pokorava u tome. Fataawa al-Lajnah al-Daa'imah, 10/353.

U slučajevima dobrovoljnog posta, njoj nije dozvoljeno da započne ovakav post, bez muževe dozvole ako je on prisutan, jer kaže hadis od Abu Hurejre: Ni jedna žena nek ne posti dok joj muž ne dozvoli ako je prisutan. (Buhari)

Na kraju, ovo je ono što sam bio u mogućnosti da napišem u vezi posta. Molim Allaha da nam pomogne da Ga se sječamo, da Mu zahvaljujemo i ispravno ibadet činimo, i da završimo Ramazan sa oprostom i da se sačuvamo džehennemske vatre. Neka je salavat i selam na Muhammeda, s.a.v.s., njegovu porodicu i ashabe.